

עת"א 28655/12/18 - יעקב יברגימוב נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת

16 ינואר 2019

עת"א 28655-12-18 יברגימוב(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני	כב' השופט יוסף בן-חמו
העותר	יעקב יברגימוב (אסיר)
נגד	
המשיבים	1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים 2. מדינת ישראל

החלטה

בפני עתירת אסיר שלא נכלל ברשימת האסירים הזכאים לשחרור מנהלי "מורחב", המבקש להחריג את עניינו ולקבוע כי הוא יכלול ברשימת האסירים שעליהם חלה תקופת המנהלי המורחב, לפי הוראות החוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 54 והוראת שעה), התשע"ט - 2018 (להלן: "**החוק**").

נימוקי העתירה

העותר מציין שאמנם אכן הוא הורשע בעבירה לפי סעיף 23 לחוק לארגוני טרור + סעיף 31 לחוק העונשין, לאחר שהכניס ציוד קצה - רט"ן לאסירים ביטחוניים, עבירה המופיעה בתוספת לתיקון המחריגה אסירים שעברו עבירות המפורטות בתוספת, מלזכות בשחרור מנהלי מורחב.

העותר טוען כי על אף שהסעיף בו הורשע איננו מזכה אותו להיכלל ברשימת האסירים שעליהם יחול התיקון לחוק, הרי יש מקום להכלילו משום שהבחינה צריכה להיות מהותית ולא טכנית. מעובדות כתב האישום וגם מעמדת המדינה כפי שהוצגה במסגרת הטיעונים לעונש, לא היתה לעותר כל כוונה לסייע לארגון טרור. העותר ביצע את המיוחס לו - הכנסת ציוד קצה רט"ן לאסירים ממניעים פליליים ולא ביטחוניים. העותר סווג בסופו של יום בשב"ס כאסיר פלילי ולא כאסיר ביטחוני.

לטענת העותר, התכלית שבבסיס הסייג המחריג, הינה למנוע מאסירים ביטחוניים ומחבלים להיכלל ברשימת האסירים שעליהם יחול התיקון לחוק, ואולם במקרה של העותר מדובר בנסיבות ביצוע עבירה חריגות ביותר בהן אין להחיל את הסייג שבפקודה ואין להשתמש בו באופן דווקני.

באשר לסמכות בית המשפט לעשות כן, העותר טוען כי התערבות זו הינה בסמכותו של בית המשפט הדין בעתירה מנהלית, כשם שהוא מוסמך לדון בתקיפה של הנחיות והוראות נציבות ופקנ"צ.

זהו מאסרו הראשון של העותר, ללא עבר פלילי קודם. נדון לעונש של 17.5 חודשי מאסר, מתוכם ריצה כבר 13 חודש. בית המשפט שגזר את דינו קבע שהוא נטל אחריות והודה בעבירות שיוחסו לו וכן הביע חרטה עמוקה על מעשיו שנבעו ממניעים כלכליים ולא ממניעים אידיאולוגיים או ביטחוניים.

כתב התשובה

- יש לדחות את העתירה נגד המשיבה אשר פעלה על פי הוראות החוק.
- אין מחלוקת שהעותר הורשע בעבירה הנמנית עם העבירות המוגדרות בסעיף 3(ב) לחוק.
- לאור מטרת התיקון והתכלית שביסודו - מתן מענה מידי לצפיפות במתקני הכליאה, לא מבוצעת בחינה פרטנית לגבי כל אסיר. אמצעי זה שננקט אמור להיות "עיוור" למאפיינים פרטניים של כל אסיר, זאת להבדיל מבדיקה פרטנית הנערכת לגבי כל אסיר כאשר עניינו נדון במסגרת חוק שחרור על תנאי, תשס"א - 2001.
- בחינה פרטנית נעשתה בעניינו של העותר על ידי ועדת השחרורים, אשר דנה בבקשתו לשחרור מוקדם והחליטה ביום 29/7/18 לדחות את בקשתו.
- המשיבה מציינת כי על העותר לא חל הסדר השחרור המנהלי "המורחב", אולם חל לגביו הסדר שחרור מנהלי המקורי בהתאם לפקודת בתי הסוהר כנוסחו ערב התיקון לחוק, ולפיו מועד שחרורו המנהלי יחול ביום 3/2/19.

דין

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, נראה לי כי דין העתירה להידחות.

העותר הורשע לאחר שהודה במסגרת הסדר טיעון "סגור" בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן בעבירות של :

- סיוע להכנסת ציוד קצה רט"ן (ריבוי עבירות) - עבירה לפי סעיף 52(ב)(2)(א) לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] תשל"ב - 1971, יחד עם סעיף 31 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.
- סיוע למתן אמצעים לארגון טרור (ריבוי עבירות), עבירה בניגוד לסעיף 23 לחוק המאבק בטרור יחד עם סעיף 31 לחוק העונשין.
- קשירת קשר לפשע - עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין.

בגזר הדין נכתב :

"על פי עובדות כתב האישום, הנאשם ואחרים קשרו קשר להעברת טלפונים סלולריים וציוד נלווה לאסירים ביטחוניים, המרצים מאסרים בבתי כלא שונים. במסגרת הקשר הושתלו שניים מהנאשמים כעובדים בחברת

דד"ש המספקת סחורה לקנטינות בבתי הכלא, לרבות בתי הכלא בהם שוהים אסירים ביטחוניים, ובמסגרת הקשר הועברו טלפונים סלולריים וציוד נלווה, אל האסירים הביטחוניים אלא שחלק מאלה יורטו על ידי רשויות שב"ס".

במסגרת הסדר הטיעון יוחסו לנאשם עבירות של סיוע, למעט עבירת קשירת קשר לפשע שיוחסה לו כמבצע עיקרי, בשל חלקו המועט יחסית לנאשמים אחרים.

אמנם נכון הוא, שבמסגרת הטיעונים לעונש ולהסבר סיבת הסדר הטיעון כדי שבית המשפט יאמץ אותו, ציין ב"כ המאשימה כי לא מדובר במניע בטחוני או אידיאולוגי, אלא הסיוע של הנאשם היה לצורך קבלת רווח כלכלי מסוים, לא רווח גבוה.

החוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 54 והוראת שעה) שהתקבל בכנסת ביום 5/11/18, במסגרתו הוארכו תקופות השחרור המנהלי שהיו קבועות כמפורט בסעיף 68ג(א) ובתוספת הראשונה לפקודה, נעשה כחלק ממספר אמצעים שנקטה הרשות המבצעת על מנת לקיים את הוראת בית המשפט העליון שניתנה בבג"צ 1892/14 **האגודה לזכויות האזרח נ' השר לביטחון פנים** ("בג"צ הצפיפות") ומפאת הצורך בקידום פתרונות מידיים, לאור לוח הזמנים שקבע בג"צ.

שחרור מנהלי נעשה מתוך שיקולי המערכת ולא מתוך בחינה פרטנית של האסיר. ככלל, לאסיר אין זכות קנויה לשחרור מוקדם, גם לא לשחרור מנהלי. עד לתיקון לחוק, הדבר היה נתון לשיקול דעת הנציב.

הוראת סעיף 68ג' החליפה את ההוראה הקודמת, אשר קבעה כי "רשאי הנציב לפי שיקול דעתו ובמועד שימצא לנכון להורות...". נוסח הסעיף לאחר התיקון הוא "יורה הנציב". בסיפא לסעיף התווסף התנאי "ואולם לא ישוחרר לפי סעיף זה אף אסיר אשר במועד האמור נשא לפחות מחצית מתקופת מאסרו".

בדברי ההסבר להצעת החוק נכתב :

"מוצע לתקן את סעיף 68ג לפקודה כך שיובהר כי סמכות הנציב המעוגנת בו אינה סמכות שברשות, אלא מדובר במנגנון שמופעל כל אימת שקיים פער בין תפוסת האסירים לתקן הכליאה".

סעיף 3 ב לחוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 54 והוראת שעה התשע"ט - 2018) קובע :

"על אף האמור בס"ק (א), בתקופת הוראת השעה יחולו, לעניין אסיר שהתקיים בו אחד מהתנאים המפורטים להלן, הוראת סעיף 68ג והתוספת הראשונה לפקודה, כנוסחן ערב תחילתה של תקופת הוראת השעה :

(1) הוא הורשע בעבירת טרור, כהגדרתה בחוק המאבק בטרור, התשע"ו - 2016 (להלן : "חוק המאבק בטרור").

(2) הוא הורשע בעבירה לפי פקודת מניעת טרור, התש"ח - 1948, חוק איסור מימון טרור, התשס"ה - 2005 או תקנה 84 או 85 לתקנות ההגנה לשעת חירום - 1945, כנוסחם ערב ביטולם.

בחוק המאבק בטרור, או עבירת ביטחון, כהגדרתה בחוק סדר הדין הפלילי (עצור החשוד בעבירות בטחון) (הוראת שעה) התשס"ו - 2006, בנוסחו ערב ביטולו בחוק המאבק בטרור.

...(3)

...(4)

אין מחלוקת שהאסיר ביצע עבירת טרור, כמוגדר לעיל.

אסירים אלה אינם זכאים לשחרור מנהלי מורחב, אך הם כן זכאים לשחרור המנהלי הבסיסי כפי שאישר גם ב"כ המשיבה.

השחרור המנהלי כיום, כאמור, על פי הוראות סעיף 68ג(א) הינו קטגורי ולא התנה את השחרור המנהלי המורחב בשיקול דעת נציב שב"ס או של ועדת השחרורים. המחוקק לא השאיר את ההחלטה לשיקול דעת הנציב.

בסעיף 68ג(ב) ניתן שיקול דעת לנציב, באישור היועץ המשפטי, להגדיל את **קבוצות** האסירים שבטור א' לתוספת הראשונה או את יתרות המאסר המירביות הקבועות לגביהן בטור ב' לאותה תוספת, אך עדיין הנציב איננו מוסמך לשיקול שיקול פרטני של נסיבות כל אסיר.

בסעיף 68ג ובתוספת לסעיף נקבעו קריטריונים ברורים והחרגות, כך שהבחינה איננה פרטנית. כאשר תפוסת האסירים עולה על תקן הכליאה, מחויב הנציב להורות על שחרור מנהלי, על פי הקריטריונים שנקבעו.

העותר מבקש ללמוד גזירה שווה בין הסמכות של בית המשפט להתערב בהנחיות הוראות ופקנ"צ לבין סמכותו להתערב בדבר חקיקה ראשי, אך אין מקום להשוואה שכזו.

בעוד שהוראות והנחיות פקנ"צ הינן הוראות פנימיות של השב"ס המחייבות את גורמי השב"ס (כשם שהנחיות היועמ"ש מחייבות את גורמי האכיפה ואת העמדה שעליהם להציג בפני בית המשפט), אך אלה אינם מחייבים את בית המשפט שרשאי שלא להורות בהתאם להוראות הפקנ"צ ורשאי לקבוע שהוראות פקנ"צ כזו או אחרת איננה תקפה. בשונה מכך, התיקון לחוק הוא דבר חקיקה ראשי המחייב גם את בתי המשפט המחייבים לפסוק על פי הוראות החוק.

העותר איננו טוען שיש עילה לפסילה של החוק או של סעיף כזה או אחר, שגם הוא איננו נתון, לעניות דעתי, בסמכות בית המשפט המחוזי המנהלי, אלא הוא מבקש לעשות בחינה פרטנית של עניינו של העותר, בניגוד לתכלית העומדת ביסוד התיקון.

למעלה מן הצורך, יש להוסיף כי ככל שמדובר בבחינה פרטנית של עניינו של העותר, הרי שבחינה כזו נעשתה על ידי ועדת השחרורים במסגרת הדיון בבקשתו לשחרור מוקדם. הוועדה, לאחר ששקלה את שיקוליו הפרטניים של העותר, הגיעה למסקנה לדחות את בקשתו ולא להורות על שחרורו המוקדם.

בהחלטת ועדת השחרורים צוין שהעותר (שסוג תקופה ארוכה כאסיר ביטחוני), לא עבר בתוך הכלא טיפול כלשהו, **"במיוחד טיפול שיחסן אותו מפני חבירה נוספת לפועלי אוון אליהם חבר ושגרמו לו להיכשל כישלון כל כך משמעותי בנותנו את ידו להכנסת מכשירים סלולריים לידיהם של אסירים ביטחוניים, שי בכך להשליך על ביטחון המדינה"**.

עוד צוין בהחלטת ועדת השחרורים כי רש"א בחנה את עניינו של העותר ומצאה אותו לא מתאים להכנת תכנית. הוצע לו להשתלב בפרויקט "מאסר ראשון" אך הוא הביע התנגדות לכך. לא היה מוכן להתגייס לעבודה טיפולית. גורמי רש"א ציינו שמדובר באסיר שמדבר בסיסמאות ללא אפקט רגשי, נוטה להשליך אחריות על אחרים, אינו מצליח לזהות מצבי סיכון ולהימנע מבחירות שגויות ואינו מביע מוטיבציה לטיפול. הרושם הוא שטרם נמצאו אצל האסיר ניצני שינוי.

לאחר שהופנתה תשומת לב שב"ס כי בהתאם לפסק הדין מדובר באסיר פלילי למרות העבירות הביטחוניות, שונה סיווגו לאסיר פלילי, אך שינוי הסיווג אין בו כדי לשנות מהעובדה שהעותר הורשע בעירה הנמנית עם העבירות המוחרגות משחרור מנהלי מורחב.

הגורם המנהלי היה שוגה לו היה מבצע בחינה פרטנית ומפעיל את שיקול דעת, שכן, כאמור, המחוקק לא אפשר לנציב שב"ס שיקול דעת.

אני מורה על דחיית העתירה.

ניתנה היום, י' שבט תשע"ט, 16 ינואר 2019, בהעדר הצדדים.